

Op zoek naar schoonheid

- Deel 10

William Brand

Lichtdesigner

“In woorden omschrijven wat schoonheid is, kan ik niet. Ik ontwerp met mijn handen, niet met mijn hoofd. Het ontstaat uit zichzelf. Vanuit chaos orde scheppen, dat is wat ik doe: steeds verder inzoomen, dingen elimineren om de schoonheid te vangen, om de schoonheid te definiëren, in beeld, als sculptuur...”

TEKST *Hans van Wetering* FOTOGRAFIE *Brand van Egmond; Mark Groeneveld*

Naarden, een bedrijventerrein in de schaduw van de A1, de showroom van ontwerpbureau Brand van Egmond. Hoge, smetteloos witte ruimtes, donkere gordijnen die het buitenlicht weren. Heel lege ruimtes vooral ook, op de bijzondere lampen na. Al is 'lamp' eigenlijk niet helemaal de juiste aanduiding, zo wordt al snel duidelijk als ontwerper William Brand begint te praten. Brand doet niet in 'gewone verlichting', Brand ontwerpt lichtsculpturen: "Normaal licht je een ruimte aan; ik licht lichtvangers aan. Ik maak eigentijdse kroonluchters."

Maar daarbij gaat het niet alleen om esthetiek, benadrukt Brand. Schoonheid is geen doel op zich, zoals volgens hem in het Italiaanse design wel gemeengoed is: "Ik wil er karakter in leggen. Die lamp moet met je praten, moet de confrontatie met je aangaan. Als je een ruimte binnengaat en je hebt mijn lamp niet direct opgemerkt dan heb ik mijn werk niet goed gedaan. Ik wil in het hoofd van mijn klanten kruipen, een beetje plagen, een reactie teweegbrengen."

Voordat het zover is heeft de 'lamp' een lang proces doorlopen, van de eerste schetsen en ideeën tot en met het uiteindelijk 'maakwerk' in de werkplaats, en alles met de hand: elke sculptuur is daardoor uniek, verschilt op details. Een moeizaam proces vaak ook, zegt Brand. "Tijdens het ontwerpen voel ik constant frustratie zolang ik er niet ben. Ik blijf zoeken, maak schetsjes, speel met materialen, laat dingetjes prepareren. Het gebeurt dan geregeld dat ik een verkeerde afslag neem, dan merk ik dat ik ga friemelen, de essentie verdwijnt uit zicht, de authenticiteit. Dan moet ik helemaal terug naar het begin en kan alles in de afvalcontainer of de metaalshredder. Het is een martelgang van niets tot iets, maar dan op een gegeven moment heb ik het, dan sla ik bij wijze van spreken met mijn vuist op tafel: dit is het!"

We zitten in een van de vergaderzaaltjes. Een

lange tafel, een stuk of tien stoelen eromheen, alles wit vanzelfsprekend. Glazen wanden waarachter zo nu en dan mensen langs schuifelen. Af en toe blijven ze even langer staan, kijken peinzend naar een voor mij onzichtbare lamp verderop in de showroom.

Elk ontwerp vertelt een verhaal, zegt Brand. Hij wijst naar een lamp aan de muur. "Die lamp bijvoorbeeld, is voor mij een dauwdruppel. Vroeger ging ik met mijn ouders kamperen, in m'n eentje in zo'n tentje. 's Ochtends werd ik steevast vroeg wakker van de zon. Ik deed dan de rits open, lag vervolgens met mijn neus in het gras de glinstering van die eerste zon in de waterdruppels te bewonderen. Zo mooi! *Ersa* heet de lamp, dat is in de Griekse mythologie de godin van de dauw. De kracht van die eerste glinstering probeer ik in het ontwerp te vangen." De lamp ernaast, *Orpheus*, heeft een dierlijke vorm. Tentakels en bovenin een spot die naar beneden schijnt, als een starend oog, gefixeerd op een groene edelsteen die onderin de

Orpheus

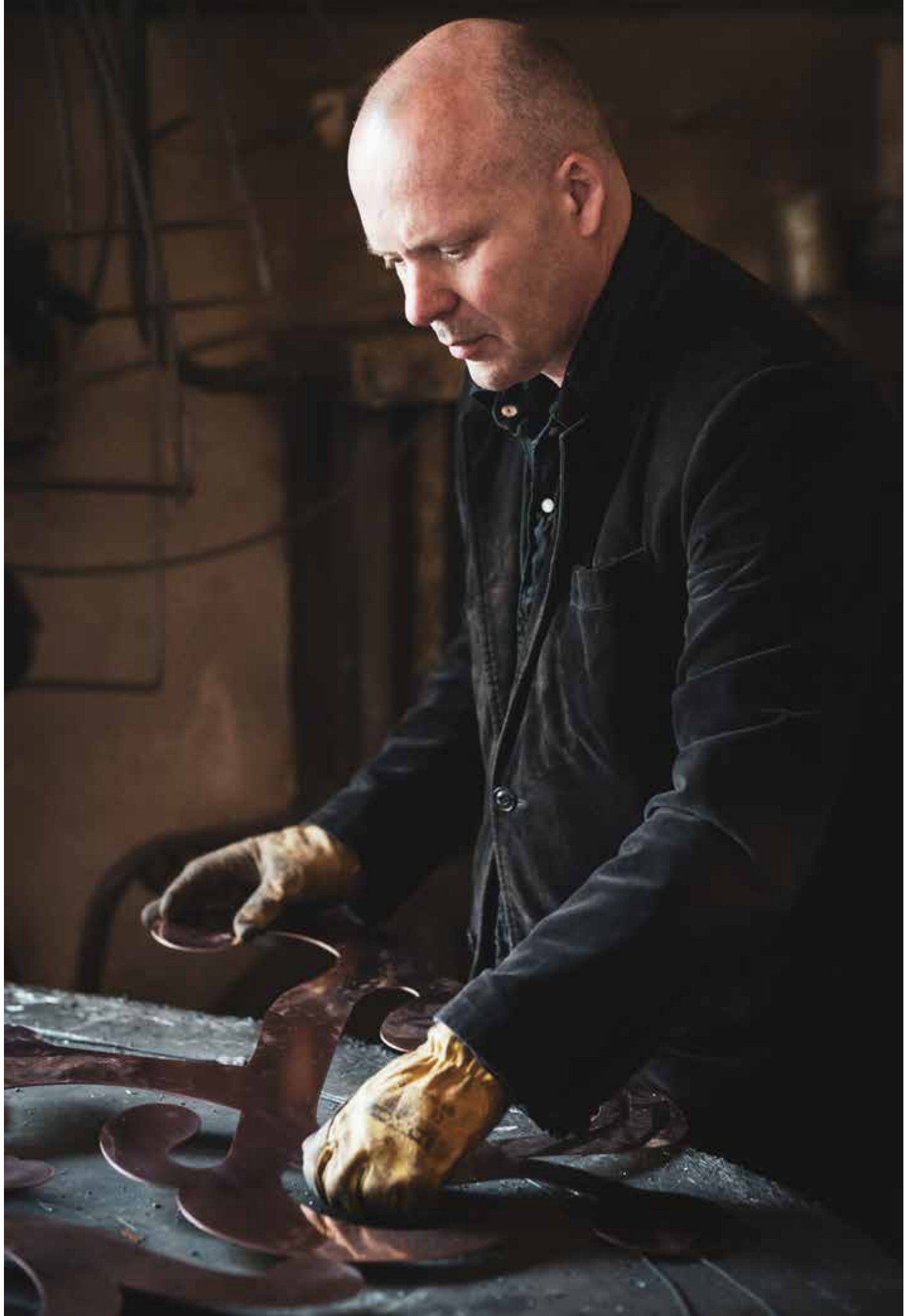
Galaxy

lamp op de tentakels rust. “Een malachiet,” verduidelijkt Brand. “Elke steen is anders. En ik heb trouwens ook een Orpheus gemaakt met in plaats van een steen een witte roos van porselein: een opdracht van de legendarische porseleinfabriek Nymphenburg. Karl Lagerfeld had ze op mijn werk gewezen.”

Lagerfeld is geen uitzondering. Onder Brands klanten bevinden zich vorstenhuizen en CEO's van grote ondernemingen. Zijn lampen hangen in de optrekjes van celebrities over de hele wereld. Namen noemen echter is taboe. Doet hij niet. Zeker, toegegeven, hij komt wel eens op de Amsterdamse Zuid-as, waar een deel van de AJAX-selectie een appartement aanhoudt. Het heeft er ook mee te maken dat zijn ontwerpen, mede dankzij zijn werk voor sjieke merken als Louis Vuitton en Chopard, inmiddels als statussymbool worden gezien. Maar over wie hij in die voetbalwereld dan precies van een kroonluchter of andere lichtsculptuur voorzag doet hij er het zwijgen toe. Loslippigheid wordt niet op prijs gesteld. Lang geleden plaatste zijn toenmalige echtgenote en partner trots een berichtje op Facebook dat ze een opdracht hadden gekregen van een niet nader te noemen steenrijke clubeigenaar om onderin een voetbalstadion in Londen een club in te richten, en dat liep bijna verkeerd af.

We lopen door een toonzaal van de showroom. Ook hier alles wit en, op de lampen na, leeg. “Kijk, geen plinten, zie je dat? Ik ben een minimalist als het om gebouwen gaat, om interieurs. Mijn sculpturen zijn decoratief, die hebben ruimte nodig. De lamp moet het focuspunt zijn van het interieur, als het interieur te druk is werkt het niet.”

Natuurlijke vormen overheersen ook hier. De natuur is inspiratie, zegt Brand, maar die natuur namaken interesseert hem niet. Waar je ook kijkt: vormen die op een of andere manier aan takken doen denken, aan botten en tentakels, aan rotsen. Een lamp waarin ik de structuur van een molecuul meen te ontwaren (de *Galaxy* verbeeldt een constellatie

Arthur

Victoria

Linea

van planeten, ontdek ik later), een lamp ook die de associatie oproept met het knisperen van vuur, *Linea* geheten.

In een nis hangt een kroonluchter waarin ik een kwal ontwaar. Lange, sierlijke slierten, een bijna doorschijnende koepel bovenin. Dat heeft hij nooit eerder gehoord, zegt Brand, maar het komt in de buurt. “Toen ik het maakte heb ik wel aan zeewier gedacht. Ik ben gefascineerd door de onderwereld. Als je duikt en dan ziet hoe het licht door het water speelt, daar krijg ik kippenvel van, dat is zo verschrikkelijk mooi.”

Toen *Arthur*, zoals de lamp blijkt te heten, ter wereld kwam, was zijn zusje *Victoria* al geboren. Besteld voor een bruiloft in het Midden-Oosten. Veel goud en kristal. “Voor mij echt over the top.” *Arthur* is eigenlijk het bescheiden broertje. Die liefde voor goud en kristal in Azië en het Midden-Oosten komt doordat ze die materialen daar met rijkdom associëren, zegt Brand. Cultuurverschillen spelen sowieso een grote rol als het om licht gaat. In warme landen wordt koud, hard kunstlicht geprefereerd (“alsof je in een aquarium zit”), terwijl we in koude streken het omgekeerde willen (“wat licht betreft zijn we nog steeds holbewoners: het is toch bizar, met alle lichttechnieken die we hebben, dat mensen nog steeds kaarsen aansteken en de open haard aandoen?”).

We nemen afscheid, staan bij de deur die de verduisterde binnenwereld scheidt van het daglicht. Als hij een bepaald licht zou moeten kiezen, als het om schoonheid gaat, wat zou dat

Zijn inspiratie haalt Brand uit de natuur

zijn: die eerste zonnestralen? De schemering? Strijklicht?

“Het licht door de bomen,” zegt Brand meteen. “Dit spel van de chaos, de vrije vormen die toch op een of andere manier ook weer een zekere ordening kennen. Een boom klopt altijd, als de mensen er met hun poten afgebleven zijn, tenminste. Een steen klopt. Dat is de magie van de natuur. Als je ziet hoe water jarenlang, eeuwenlang die steen heeft geslepen. In Californië heb je rond de Grand Canyon al die skeletten van verschroeiende bomen, die hebben zoveel karakter. Toen ik daar rondreed, moest ik elke keer stoppen, elke boom fotograferen. Die bomen schreeuwden echt om water, je zag die schreeuw om water, dat is echt magisch.”

ROLEX DATEJUST KNOWHOW | COLUMN DAVID SAMWEL | DE STIJL VAN ERIC CORTON | FASHION TRENDS
LAMPEN VAN WILLIAM BRAND | PORSCHE 356 | INVESTEREN IN WHISKY | HOT HORLOGE NIEUWS

GENTLEMEN'S WATCH

Serious about style

HET
UNIEKE
GELUID
VAN

*Mark
Ronson*

IN WATCH THE SOUND

NAJAAR 2021 €5,95

